

Advokati, ljudi bez kojih se pred policijom šuti

Zijad Hadžimuratović bi branio Karadžića ili Mladića, ali ne bi optužene za seksualne delikte; Fahrizi Karkinu je najteže u karijeri bilo kada je trojici njegovih branjenika presuđena smrtna kazna; Većina advokata misli da su sudije ovisne od OHR-a

Zašto je Karkinu težak slučaj Ismeta Bajramovića Ćele • Kako su prije rata montirani procesi protiv Rahima Ademija, te *Mladih muslimana* • Ko vrši pritiske na advokate, a ko na sudije • Može li se živjeti od advokature

Piše: Ekrem TINJAK
(ekrem@startbih.info)

Posao advokata, bar u Bosni i Hercegovini, nije ni blizu svim onim silnim filmskim serijama koje govore o advokatima, njihovim slučajevima, nepravdi i pravdi koja uvijek pobjeđuje. Ovdje nema spektakularnih slučajeva, nema basnoslovnih honorara niti sudija što donose presude kojim su svi zadovoljni. Bosanski advokati, a ni hercegovačkim nije ništa bolje, u odnosu na kolege u inostranstvu više su siromašni nego bogati. Pored svih tegoba uslijed nelogičnosti koje pruža život na ovim prostorima, oni svakodnevno moraju da se brane zašto su na strani kriminalaca, ubica, dilera... Ponekad se čini kako samo oni vjeruju da nikо nije kriv dok se ne dokaže suprotno.

Ponuda koju ne bi odbili

Jedan od najzanimljivijih bh. advokata u posljednjih desetak godina svakako je **Fahriza Karkin**. Advokat je, kako za sebe kaže, od karijere. U svojoj 33-godišnjoj praksi ni sam ne zna koliko je imao slučajeva. Zato mu je bilo teško reći koje posebno pamti.

- Teških slučajeva imao sam mnogo, ali šta je to teško. Meni je posebno teško bilo sedamdeset i neke godine. Branio sam u tri od-

Sve dok se mimo pravosuđa odlučuje ko će biti sudija, sve do tle će oni biti ovisni

vojena slučaja. I za sva tri su izrečene smrtnе kazne. U tom periodu sam imao još pet ljudi koje sam branio i oni su osuđeni na po dvadeset godina zatvora. Kada se popnete na peti sprat gdje su ti ljudi bili, izadete sa tri smrtnе i 100 godina zatvora! Nije lako to podnosići. Težak mi je bio i slučaj

Šemse Šiljka, koji me, uslovno rečeno, plasirao kao boljeg advokata. To je slučaj na kojem sam dugo radio i iscrpio sve mogućnosti i na kraju uspio dovesti do toga da se smrtna kazna preinaci u zatvorsku. U posljednje vrijeme, posebno teško mi je bilo braniti Ismeta Bajramovića, čovjek je

nevin, a dobio je tako visoku kaznu. Teško mi je i zato što je bio moj ratni komandant i što mi je prijatelj - kaže Karkin.

Karkin je branio i neke političare. Mada napominje da on brani djelo, a ne čovjeka. Sredinom osamdesetih, u procesu protiv *Mladih muslimana* kada je, između ostalih, suđeno i

Aliji Izetbegoviću, branio je **Hasana Čengića**, te braću **Omara i Salina Behmema**.

- To je bio montirani proces i nije imao nikakve veze sa sudovanjem - dodaje Karkin.

Javnost, ali i kolege, bila je zgranuta i ogorčena kada je prihvatio da brani osumnjičenog za ratne zločine **Momčila Krajišnika** u Hagu. Zato ne želi konkretno odgovoriti da li bi se prihvatio odbrane najtraženijeg dvojca na svijetu - **Radovana Karadžića** i **Ratka Mladića**.

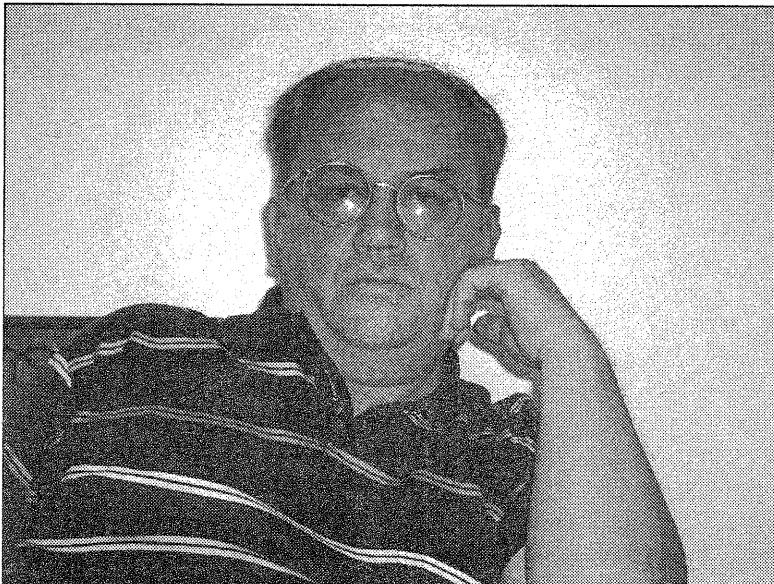
- Ne bih mogao to reći. Jer ako kažem da bih, to bi bila ponuda koju vjerovatno oni ne bi odbili. Ako me pozovu, onda tek mogu da razmišljam o dilemi da li ih braniti - kaže Karkin.

Osim pritiska javnosti, Karkin je, kaže, često izložen i drugim pritisima. Dodaje da su njegovi slučajevi uglavnom zvučniji pa ga pritisci toliko i ne čude.

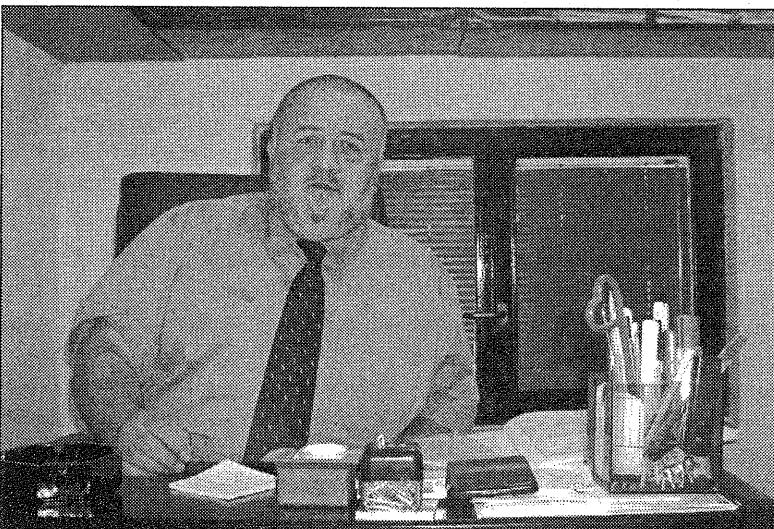
- Ima mnogo procesa gdje ima indirektnih i direktnih pritisaka. Radim uglavnom s predmetima koji su pod lupom javnosti, politike, policije... U slučaju Bajramović imao sam strašnih problema. Ja tvrdim da je to pravno i činjenično vrlo jednostavan predmet koji je opterećen pritiscima međunarodne zajednice i, na kraju krajeva, policije, što je rezultiralo tako dugim procesom. Ali, pravda mora pobijediti. A to se vidi iz toga što je žalba na presudu kod Vrhovnog suda uvažena - napominje Karkin.

Advokati u sudnicu uglavnom nisu u ljubavi sa sudijama. To je tradicija struke. Ali, za manjak ljubavi postoje i još neki razlozi koji su, bar advokati napominju, specifični za naše prostore.

- Uvijek sam tvrdio da sudstvo nije bilo neovisno. Bio sam advokat u niz režima i znam jedno: onaj koji bira sudiju, može i uticati na njega. Prije su sudske išle u CK po svoja mišljenja. Sada je situacija takva da političke partije utiču na izbor sudija. S druge strane, često su stranci na procesima u kojima i ja učestvujem. Nekad mi kažu: "Gospodine Karkin, mi vama smetamo?" Ja im odgovorim: "Ako mi pravno možete pomoći, ne." Ali znam da njihovo prisustvo tjeru sudiju da razmišlja zašto su oni tu. To sam sada osjetio dobro u slučaju Kadrića, koji se vodio u Mostaru. Ne

Karkin: "Slučaj Šemse Šiljka, kada sam njegovu smrtnu kaznu preinaciju u zatvorsku, uslovno rečeno proslavio me"

Hadžimuratović: "Sudije čim vide stranca, pretrnu od straha"

mogu reći da su stranci, koji je bilo u velikom broju prilikom procesa, direktno uticali na odluku, ali je presuda zapanjujuća za djelo o kojem se radi - kaže Karkin.

Na strani oštećenog

Slično razmišlja i **Zijad Hadžimuratović**, također advokat s dugogodišnjom advokatskom karijerom. On današnju sudsiku ovisnost uglavnom veže za predstavnike međunarodne zajednice.

- Sudije su jako ovisne zato što stranci vršljaju po sudovima, a sudije, čim ih vide, pretrnu od straha. Znaju da ih mogu smijeniti. Mislim da su trenutno prilično ovisni. Možda se to od njih ne traži, ali ja imam takav dojam. Ko god dobiva plaću od nekoga i sve dok se mimo pravosuđa odlučuje ko će biti sudija, sve dotle će oni biti ovisni. Meni to jako smeta. Ali ja nisam idealista, jer i u svijetu je tako - objašnjava Hadžimur-

tović, koji je bio branilac skupine osumnjičenih za ubistvo **Rahmana Ajdarpašića**.

* Hadžimuratović je jedan od rijetkih koji na pitanje da li bi branio Karadžića i Mladića, odgovara sa: *Mislim da bih!*

- Pošto se radi o hipotetičkom pitanju, smatram da svako ima pravo da se brani. To bi za mene bio i profesionalni izazov kojem je teško odoljeti. A ako bi se desilo da uzmem nekoga od njih, dakle stvar je i dalje hipotetička, onda bih ih branio časno i poštено, kako najbolje umijem - kaže Hadžimuratović.

Napominje da ima i slučajeva na kojima je radio, ali ih sada izbjegava, da ne bi branio slučajeve seksualnog delikta.

- Ne snalazim se tu baš najbolje iz razloga što sam u dubini duše unekoliko na strani oštećenog - kaže Hadžimuratović, čija je supruga također advokat.

U njegovoj 25-godišnjoj karijeri mu je najteži slučaj bio obrana oficira bivše JNA **Rahima Ademija** na suđenju 1986. godine jer se, kako kaže, radilo o montiranom procesu.

- Iako se radilo o montiranom procesu, Ademi je relativno dobro prošao. Na kraju, izdržao je samo godinu dana zatvora. Bio je to tipični proces koji je pripremio KOS i bio je u funkciji da se diskreditiraju oficiri albanske nacionalnosti. Svi deset osoba koje su tada bile optužene, bili su Albanci - ističe Hadžimuratović.

Osim pritiska kroz medije, direktnih pritiska na Hadžimuratovića u njegovoj karijeri nije bilo. Možda i zbog toga što nije branio političare. Kaže da predratnim nije bio simpatičan, a današnji ga iz istog razloga izbjegavaju.

Ni **Nedim Dobjolić**, u posljednje vrijeme poznat kao branilac jednog od osumnjičenih za ubistvo pripadnika AID-a **Nedžada Herende**, u karijeri nije zastupao političare. No, veli da od toga ne bježi jer se radi o branjenju djela, ne funkcije ili profesije. On je već petnaest godina advokat, a ima i osam godina tužilačkog iskustva. Tvrdi da na njega nikada nije vršen pritisak.

- Možda je neki oštećeni u procesu bio malo više arogantan i to je sve - kaže Dobjolić.

Istiće da je u karijeri imao više teških slučajeva, ali ne želi da imenuje ljude koje je branio. No, kaže da Karadžića, niti Mladića, ne bi branio.

- Ostale osumnjičene u Hagu bih pristao braniti, ali Karadžića i Mladića ne - decidan je Dobjolić.

Kao i sve njegove kolege, smatra da su sudske u BiH danas prilično ovisne i da su u najgorem položaju otkada on zna.

- Svi ih nešto prate šta rade, gdje hodaju... Navodno zato što im je neko kao dao velike plaće koje su u okviru evropskog standarda, ništa - kaže Dobjolić.

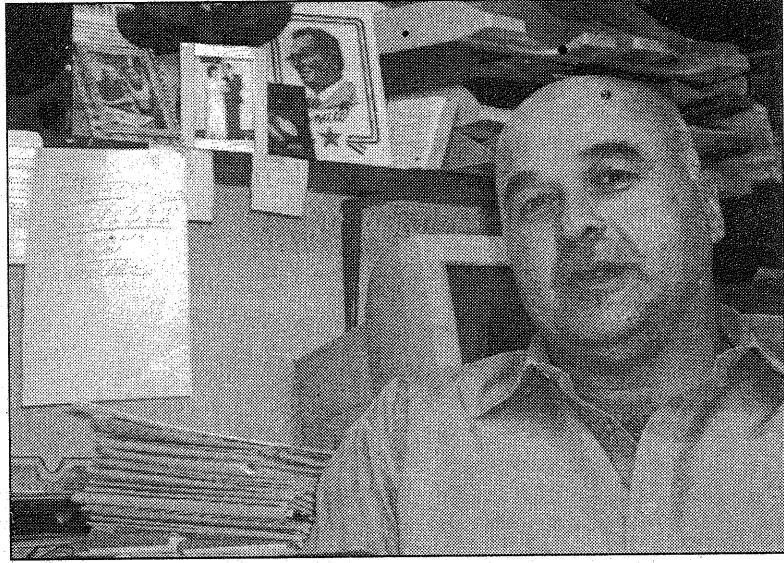
Zeničanin **Almin Dautbegović**, advokat s desetogodišnjim iskustvom, eksplicitan je kada su u pitanju sudske. Istiće da su sudske direktno ovisne od OHR-a.

- OHR favorizira borbu protiv korupcije. U medijima se prvo pribije na stub srama određeno lice da je počinilo to i to krivično djelo, a tek kasnije nastupi procesuiranje. Osloboditi takvo lice,

Nastavak na sljedećoj strani

Dobožlić: "Na mene nikad nije vršen pritisak"

Mehić: "Ratne zločince sam gonio i ne bih ih branio"

donosi rizik da je pravosude korumpirano, a za sudiju rizik da ne bude imenovan na tu funkciju. Prečesta su ta imenovanja, reizbori, provjere. Postoji bojazan kod određenog broja sudija da bi neimenovanjem ili razrješenjem bila dovedena u pitanje njihova egzistencija. Dakle, mislim da u nekim predmetima konačna presuda može zavisiti od sluha sudiye da bi osudivanjem mogao ugodići OHR-u. Ipak se previše ti stranci mijesaju u pravosude da bi to moglo proći bez posljedica ove vrste - zaključuje Dautbegović.

Pažnju javnosti je na sebe skrenuo što je u nekoliko navrata branio osmijene za terorizam, kao što je slučaj **Lionela Dumonta**. Ipak, kaže da mu je najteži bio slučaj kada je njegov branjenik bio optužen za terorizam:

- Postupak se vodio kod kantonalnog suda u Travniku. Branjenik je proveo u pritvoru godinu i više, a na kraju je oslobođen u nedostatku dokaza. Presuda je pravosnažna.

Pritisak porodice ubijenog

Što se tiče pritisaka, ističe da ih uglavnom nema, mada je branio neke od današnjih političara. Ponekad, kada brani optužene za ubistvo, izložen je pritisku porodice oštećenog, odnosno ubijenog.

- Ali tu nije ništa spektakularno - kaže Dautbegović.

Karadžića ni on ne bi branio:

- Karadžić je personifikacija zla koje su četnici nanijeli bošnjačkom narodu tokom rata. A, uostalom, i pitanje i odgovor su hipotetički.

Ko su advokati mafije

■ **Dautbegović:** U BiH ne postoji mafija. Slijedom toga, ne postoje ni advokati mafije.

■ **Dobožlić:** Postoje dobri i manje dobri advokati. Oni koji bolje znaju raditi teže slučajevi, su i traženiji.

■ **Karkin:** Nemam šta reći.

■ **Mehić:** Postoje. To nije nikakva tajna. Mislim da se znaju imena? Nema smisla da ja to govorim. To je javna tajna. U Sarajevu to svako zna, i u Mostaru... Ali moramo razlučiti ako je advokat profesionalac, a uzimimo da jeste, on ne smije birati hoće li braniti

nekoga. Njegova je zakonska obaveza da brani čovjeka ne predočavajući sebi je li to mafijaš, ili je kriminalac drugog kova, ili je čovjek kojem se nešto slučajno desilo. Ali da, ima advokata koji su više angažirani na obrani te grupacije ljudi koji pripadaju skupini koja je na ivici zakona. Kod svakoga to ima, pa i kod nas. Na žalost, kod nas ima mafije dosta, ali sada najviše političke.

■ **Bilić:** To mi nije poznato. Vi ne birate klijente. Ja ne gledam je li on član mafije, socijalističkog saveza ili Crvenog krsta. Čovjek

ima problem i vaše je da preuzmete slučaj.

■ **Hadžimuratović:** Ne postoje. Mi neminovno dolazimo u kontakt s ljudima koji su u sukobu sa zakonom. Kao što i apotekari imaju kontakt s bolesnicima. Ne postoje neki ekskluzivni branici mafijaša. Postoje ljudi koji manje ili više rade krivično pravo, pa kad se ponavljaju takvi predmeti, onda je to stvar njihove stručnosti, na neki način popularnosti, pa im se imputira da su to tobože branici mafija. Ja u Sarajevu znam sve akademike, pa što ne bih znao i one koje narod naziva mafijom.

Mislim da ih ima šest, sedam u toj grupi. Tu se radi o uništavanju dokaza, friziranju izjava, falsificiranju dokumenata. Faktički sam ostao na vjetrometrini s tom ženom za koju ne mogu kazati je li ona to uradila. Ali ona životom, djecom i svim se kune da to nije uradila i da joj je namješteno. Ja moram vjerovati da je to tako - kaže Mehić.

On se neda da će ipak pravda biti zadovoljena. Osim ako ovisnost sudijske presudi. Za Mehića, sudijske su prilično ovisne:

- Nema neovisnog suca, rijetki su. Prvo, bili su ekonomski ovisni, male plaće, neregulirani status, nisu bili stambeno obezbijedeni, bili su stranački uvezani... To je notorna činjenica i danas se to osjeća, čak se i kroz presude vidi - tvrdi Mehić.

Sead Bilić je među kolegama poznat kao advokat koji zastupa ljudе osumnjičene za navođenje na prostituciju. On misli kako sudijsama nikada nije bilo teže. Do 1999. godine i on je bio sudija, od tada se bavi advokaturom. Mada je bio sudija u vrijeme vladavine SDA, kaže kako ga nikada niko nije pritisao, ali da je danas sudijsama teže.

- Njima je sada stvarno teško i izloženi su strahovitim pritiscima u posljednje dvije godine. Ta reforma pravosuđa traje dvije godine, a ništa nije reformirano, status quo. Za to vrijeme izloženi su stalnim provjerama. Ne znam profesiju u svijetu za koju je u medijima upućen poziv da se prijavi bilo šta ako se ima protiv sudijske. Među tim sudijsama ima i dobrih i loših, kao i u svim profesijama.

Slično razmišlja i Ismet Mehić, a to je advokatska karijera počela 1996. godine. U ratu bio je vojni tužilac.

- Ratne zločince da branim? Ja sam bio tužilac koji je takve gonio. A Karadžić i Mladić ni u podsvijesti. To je moralni princip i na to me niko ne bi mogao natjerati - kaže Mehić.

Da li iz moralnih principa, uglavnom Mehić u karijeri nije zastupao političare. Nije imao ni direktnih pritisaka prilikom obrane svog branjenika. Ali neke nelogične stvari je shvatao kao indirektni pritisak.

- Nikada nije bilo da neko kaže: Mehiću, ovako ćeš, onako ćeš. Nisam ni dozvoljavao da se na takav način sa mnom komunicira, ja sam profesionalac. Ali,

posrednih pritisaka je bilo: ne možete doći do dokaza, anonimno vas neko telefonom poziva... To ja shvatam kao pritisak - ističe Mehić.

Uskraćivanje dokaza, falsificiranje dokumenata, friziranje izjave, upravo su stvari koje se, kako Mehić napominje, dešavaju u slučaju na kojem je trenutno angažiran. Zato mu je to i jedan od najtežih.

- Radi se o krivičnom predmetu protiv Nadire Maglić. Žena je bila blagajnica MUP-a Srednjebosanskog kantona koja je okrivljena da je pronevjerila 40.000 maraka. Veliki broj barijera je predamnom: ljudskih, moralnih, stručnih, kriminalnih posebno. I to od sadašnjeg i bivšeg ministra MUP-a, te od njihovih pomoćnika.

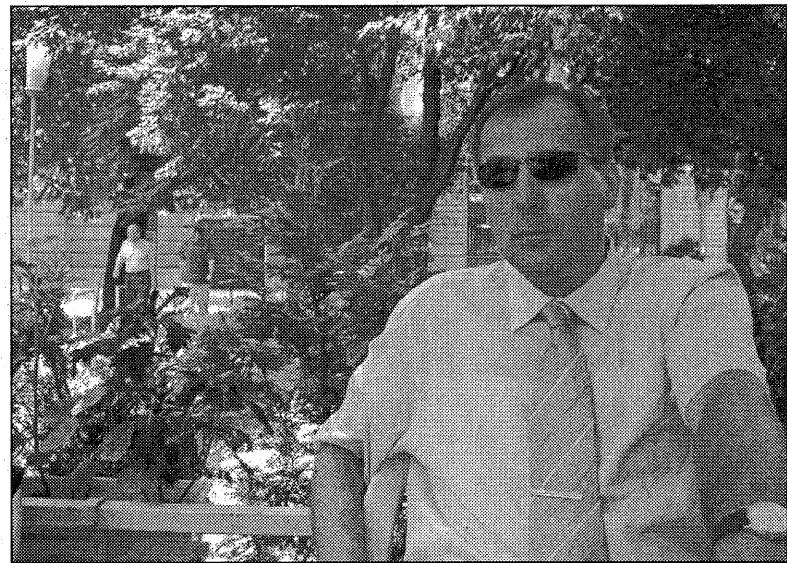
Dautbegović: "Najteže mi je bilo kad sam branio čovjeka optuženog za terorizam"

sijama, ali su zaista pod pritis-
kom stranaca koji prijete egzis-
tencijom, gubitkom posla, objav-
ljivanjem u novinama: smijenjen
ovaj, razriješen onaj. Zato ja stra-
njkama kažem da ne dolaze u ovo
vrijeme na sud - kaže Bilić.

Ni kao advokat nije izložen pritis-
cima, osim onih tipa: *ti njega bra-
niš, a on je ovakav, onakav*. To je
posebno do izražaja došlo u slučaju
koji još vodi i koji mu je najteži. Radi
se o osumnjičenom za silovanje troi-

pogodišnje kćerke. Bilić kaže da su
mu u prvoj reakciji kazali: *Tog idiota
treba udaviti, a ne braniti*.

- To je postupak koji se dugo
vodi i možda mi je zbog toga te-
žak. Prvo je branjenik bio oslo-
boden, a onda je oštećena strana,
majka djeteta, preduzela krivič-
no gonjenje i taj se postupak i
dalje vodi. Mediji su tu odigrali
negativnu ulogu, tu su pravljene
konferencije za štampu, napadi u
novinama su bili svakodnevni, a

Bilić: "Džaba bih branio Nasera Orića ako bi ga Haški tribunal optužio"

onda, kada je to sve prošlo, kao
da ničega nije bilo. Ta familija je
sada faktički razorena. Ono, pra-
vno i nije teško koliko su teške
ostale implikacije - kaže Bilić.

Zbog sukoba interesa, Bilić kaže
da nikada ne bi branio Karadžića ili
Mladića.

- Četiri godine sam bio tu sa
ženom i djecom. Ako su me četiri
godine gadali i maltretirali i ako
sam sve to preživio, sigurno da
ne bih - jasan je Bilić.

S druge strane, kaže da bi bez bilo
kakve naknade branio Nasera Orića
ako bi ga Haški tribunal optužio.

Kao i u svim profesijama u BiH, i
u advokatskoj je došlo do pada kva-
liteta, jer su se advokaturom počeli
baviti mnogi. Za sada se tu ne može
puno zaraditi, ali se, za lokalne uslo-
ve, može pristojno živjeti. No, za nji-
hovu egzistenciju u Bosni i Herce-
govini se ne treba bojati. Sve više je
onih koji pred policijom kažu: *Ništa
neću reći bez advokata*. ■

	Dautbegović:	Dobojlić:	Karkin:	Mehić:	Bilić:	Hadžimuratović:
Materijalni status	Imam kuću i poslovni prostor. Vikendicu nemam. Vozim BMW 523, a imam i džip za planine, jer volim planine.	Imam stan od 72 kvadrata koji nisam otkupio. Nemam vikendice. Vozim opel kadet iz '89.	Imam stan koji nisam otkupio. Vikendicu nemam jer to ne volim. Vozim BMW peticu iz 1996.	Vojni stan od 80 kvadrata. Imam vikendicu na moru i na Vlašiću. Golf dvojka 91. godište i džip iz 1984. godine koji sam nedavno kupio.	Stan od 60 kvadrata od prije rata. Vikendica na moru, planini i na jezeru. Vozim passat TDI star pola godine.	Imam vikendicu na moru i stan koji sam otkupio kao i svi građani. Auto star dvanaest godina - golf dvica.
Kolika je najveća naplaćena suma	Ne znam.	Nisu to velike sume kao što se priča. Bar u mom slučaju.	Najveća je suma ako se predmet radi pet-šest godina. A nešto odjednom, nije veliko	Misljam da je to tri hiljade KM.	Biće to moj prvi slučaj. Nešto vezano za nekretnine i iznosio je između tri i pet hiljada KM, ne znam tačno.	Najveći vam neću reći, ali nije nešto fascinantno. Ne radi se tu o basnoslovnim honorarima kao što narod misli.
Najmanja uzeta suma	Valjda ništa. Nema manje od ništa.	Ništa. Nekad iz prijateljskih, rođeni- skih, a boga mi i socijalnih razloga.	Ništa. Godinu dana poslije rata radio sam besplatno slučajeve pripadnika ARBiH.	Nije mi pre- vashodni interes novac. Od novca se živi, ali kad vidim da čovjek nema odakle, ja ne postavljam pitanje.	Prijatelju, poz- naniku..., ništa.	Besplatno.
Najdraža rečenica u završnoj riječi	Ne ponavljam se.	Misljam da će vijeće odlučiti prema svojoj savjeti.	Ako bilo kakav uticaj, politički, policijski..., uđe na vrata sudnice, pravda će iskočiti kroz prozor.	Misljam da u provedenim dokazi- ma nije utvrđeno da je moj branjenik kriv pa su u smislu člana 390. Zakona o krivičnom postupku predlažem da se oslobodi.	Slijedeći obranu mog branjenika, predlažem da se oslobodi. Branjenik gotovo uvijek kaže da nije kriv.	Kad politika uđe u sudnicu na vrata, pravda onda bježi kroz prozor. Ili, niko nije kriv dok se to ne dokaže.